

Inarin metsäkiista ei ole ylivoimainen ratkaistavaksi

Inarin metsäkiista on yksinkertaisimmillaan ratkaistavissa. Ongelmana näyttää hakkuiden vastustajille olevan se, ettei tiedetä kuinka paljon metsätalous haittaa porotaloutta, jos laskelmia tehdään esimerkiksi 120 vuoden hakkuukierrolla. Suuntaa-antavia johtopäätöksiä kuitenkin voidaan tehdä yli 60 vuotta Inarissa jatkuneiden hakkuiden perusteella. Esimerkkeiksi voidaan ottaa kaksi paliskuntaa Sallivaara ja Ivalo. Edellinen käsittää melkein kokonaan Lemmenjoen kansallispuiston ja jälkimmäinen Ivalon paliskunnan, jonka alueella on puolestaan harjoitettu intensiivisintä metsätaloutta jo 60 vuoden ajan.

Verrattaessa paliskuntien luonnonlaitumien tuottavuuteen perustuvaa porotaloutta havaitaan yllättäviä seikkoja: Lemmenjoen kansallispuiston alueen käsittävässä Sallivaaran paliskunnassa porotalouden tuottavuutta osoittavat tunnusluvut kertovat, että vasaprosentti, vasojen keskipaino ja ruokinta-ajan pituus ovat paljon huonommat kuin intensiivistä metsätaloutta käsittävän Ivalon paliskunnan alueella. Ennusteet poronhoidon tulevaisuudesta eivät näillä näkymin porotaloudelle missään päin lupaa hyvää. Vain pieni osa siitä säilyy perinteisiin sidonnaisena poronhoitona.

Saamelaiset ja muutama koltta saattavat säilyttää perinteitä ehkä vähän enemmän kuin muut, mutteivät erot tule olemaan eri ryhmienkään välillä suuria. Yhdellä sanalla sanottuna, yritysmäisyys tulee dominoimaan porotaloutta. Aivan kuten maataloudessa ja kalastuksessa on jo ajat sitten käynyt. Porotaloudella on kuitenkin niitä paremmat mahdollisuudet tukea muun muassa kulttuuriperinteen säilymistä, vaikka moderni tekniikka on muuttanut poronhoitoa radikaalisti. Onneksi on hyviä mahdollisuuksia yhdistää monia asioita myös yrityksissä: poronhoito, matkailu, muut luontaiselinkeinot ja muut tuloa tuovat toimialat.

Tosiasia on tällä hetkellä se, että lähes mikä tahansa muu maankäytön muoto poronhoitoalueella antaa porotaloutta paremman tuoton pinta-alaa kohden (vrt. metsätalous, loma-asutus, teollisuus, tiestö, matkailu, taajama-asutus). Poromiesten olisi aika herätä ja esittää suuria asiakysymyksiä käsittelevä ohjelma poronhoidon tulevaisuudesta. En usko esimerkiksi sellaiseen tulevaisuuteen, että poronhoidon vaatimukset otettaisiin huomioon muissa maankäyttömuodoissa, jos porot ovat vain kesäisin luonnonlaitumilla ja talvella yhä pitempiä aikoja ruokinnassa. Huonosta laiduntilanteesta huolimatta taloudelliset edellytykset ovat edelleen kohtalaiset positiiviselle tulevaisuudelle, koska asiakkaat hyväksyvät kaikille porotalouteen liittyville tuotteille ja palveluille korkean hinnan. Maksuhalukkuus säilynee pitkään ja lienee pikemminkin kasvussa kuin laskussa.

Jouni Kitti
Entinen saamelaispoliitikko

LAPIN KANSA 3.4.2008